

УДК 378.147(076):35.08+352/354

**РЕЗУЛЬТАТИ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ ОПП
«ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»: ПОСИЛЕННЯ
ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ**

А. В. Мерецька

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності «Публічне управління та адміністрування»,

Є. А. Чиж

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності «Публічне управління та адміністрування»,
навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

Науковий керівник – к.е.н., доцент С. Є. Антонова

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті проаналізовано результати проходження виробничої практики здобувачами освітньої програми «Публічне управління та адміністрування». Виявлено особливості різних установ щодо роботи зі здобувачами під час періоду їх практикування. Зазначені основні проблеми, з якими стикнулися здобувачі. Акцентовано, що виробнича практика дозволила отримати практичні знання, покращити комунікативні, аналітичні та управлінські навички.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, виробнича практика, здобувачі, практичні навички, практична підготовка.

The article analyzes the results of industrial practice by applicants for the educational program «Public Management and Administration». The peculiarities of different institutions in working with applicants during their internship period are identified. The main problems encountered by applicants are indicated. It is emphasized that industrial practice allowed to obtain practical knowledge, improve communicative, analytical and managerial skills.

Keywords: local government bodies, industrial practice, applicants, practical skills, practical training.

Упродовж навчання за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» студенти переконалися у тому, що освітній процес передбачає не тільки теоретичне навчання, але і практичну підготовку. Виробнича практика є невід'ємною частиною навчального процесу, проходження якої є важливим етапом професійного становлення, що дозволяє майбутнім фахівцям ознайомитися з реальними умовами функціонування органів публічної влади, засвоїти механізми прийняття управлінських рішень, адаптуватися до роботи в колективі та найголовніше – набути досвіду практичного застосування теоретичних знань [7]. Сучасні умови розвитку державного управління вимагають високих вимог до підготовки фахівців у сфері публічного управління та адміністрування. Ефективна діяльність органів публічної влади залежить від рівня професійної компетентності їхніх працівників, здатності оперативно реагувати на виклики сьогодення та впроваджувати нові підходи в управлінські процеси.

Ця стаття базується на аналізі досвіду проходження практики студентами у виконавчих комітетах Рівненської міської ради, Рівненської обласної ради, Малинській та Туменській селищних радах, ЦНАПі Клеванської селищної ради. Основними методами дослідження є спостереження за роботою рад та ЦНАПу, аналіз документів, які використовувалися під час виконання практичних завдань, а також порівняння досвіду проходження практики студентів у різних установах. Особливу увагу було приділено виявленню проблем, з якими стиснулися практиканти.

Метою статті є аналіз результатів проходження практики студентів спеціальності «Публічне управління та адміністрування» в органах влади Рівненської області, а також оцінка ефективності набуття ними професійних компетенцій.

Завдання цієї статті ми вбачаємо в аналізі результатів проходження студентами виробничої практики, оцінці реальних умов для цього та визначенні проблем і труднощів, які можуть виникнути під час практики.

Під час проходження практики в органах місцевого самоврядування здобувачі спеціальності «Публічне управління та адміністрування» ОП «Публічне управління та адміністрування» отримали унікальну можливість застосувати набуті теоретичні знання на практиці. Оскільки її мета стосувалася «набуття здобувачем вищої освіти практичних вмінь і навичок на визначеному суб'єкті сфери публічного управління та адміністрування, спрямованих на формування інтегральної, загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, які сприяють досягненню програмних результатів навчання за обраною спеціальністю» [7], то її зміст передбачав «систематизацію, закріплення та поглиблення теоретичних знань, здобутих в процесі вивчення професійно-орієнтованих навчальних дисциплін; формування у здобувачів професійних умінь і навичок щодо самостійного вирішення конкретних управлінських ситуацій та прийняття управлінських рішень під час професійної діяльності в реальних умовах» [7].

В процесі виробничої практики здобувачі повинні «сформувати уміння та навички щодо вирішення типових завдань відповідно до посад, які може обіймати бакалавр з публічного управління та адміністрування в сфері місцевого самоврядування; ознайомитися зі структурою органу, функціональними обов'язками посадових осіб, а також методами роботи; вивчити досвід роботи, здобути практичні навички діяльності у галузі публічного управління та адміністрування» [7].

Виробнича практика є корисною не тільки для студентів, а й для організації або установи, на базі яких вона проводиться. Так, упродовж практики вони можуть знайти майбутніх працівників та зробити внесок у розвиток освітньої програми та професії. Таким чином, виробнича практика – взаємовигідний процес, який сприяє професійному розвитку здобувачів та ефективності підприємств. Під час виконання практичних завдань студенти брали участь у підготовці проєктів рішень, спостерігали за роботою відділів, яка полягає, зокрема, в опрацюванні звернень громадян та підготовці рішень. Також були присутні на засіданнях виконавчих комітетів, депутатських комісій, займалися підготовкою офіційних листів, ознайомилися з електронним документообігом, положеннями про роботу структурних підрозділів, працювали з нормативно-правовими актами.

Практика дала можливість краще орієнтуватися в законодавчій базі місцевого самоврядування та роботі ЦНАПу, працювати з офіційними документами, такими як накази, розпорядження, порядок денний, розпорядження міського голови; аналізувати фінансові документи та механізми бюджетування, взаємодіяти з громадськістю та адаптуватися до реального робочого середовища та ефективно працювати в команді.

Під час проходження виробничої практики студенти набули та вдосконалили такі ключові навички:

- комунікативні: взаємодія з посадовцями та громадянами під час розгляду звернень;

– аналітичні: опрацювання нормативно-правових актів і регламентів місцевих рад, аналізу бюджету, фінансової звітності;

– управлінські: ознайомлення з процесом ухвалення рішень, планування та координація завдань у структурних підрозділах місцевих рад.

В ході проходження виробничої практики були виявлені певні особливості в розрізі установ, що представлені в таблиці.

Проблеми та труднощі, з якими стикнулися здобувачі:

– великий обсяг інформації та складність адаптації: робота з нормативно-правовими документами вимагала швидкого аналізу великої кількості текстів, що було складно для студентів без попереднього досвіду;

Таблиця

Особливості проходження виробничої практики в органах місцевого самоврядування

Установа	Особливості
Виконавчий комітет Рівненської міської ради	Робота з документами, такими як проекти рішень виконкому, розпорядження міського голови, порядок денний, посадова інструкція, рішення міської ради. Ознайомлення з системою ЕДО «Мегаполіс», робота в ній під наглядом керівника практики. Проведення підготовки зали засідань виконкому. Присутність на засіданні виконкому, адміністративних комісій. Ознайомлення з місцевими програмами розвитку. Детальне ознайомлення із законами України, які стосуються державної служби
Рівненська обласна рада	Ознайомлення із законодавчими документами, які визначають систему та гарантії місцевого самоврядування, їх правовий статус; з нормативними документами обласної ради, які регламентують її діяльність, визначають повноваження, відповідальність органу та посадових осіб (Положення про президію, постійні комісії обласної ради, Регламент обласної ради, Положення про виконавчий апарат обласної ради). Робота в організаційному відділі, відділі юридичного забезпечення та кадрової роботи, відділі документообігу та роботи зі зверненнями громадян виконавчого апарату обласної ради. Відвідування сесійних засідань обласної ради, комісії та робочих зустрічей, що дозволило ознайомитись з механізмами ухвалення рішень та функціонування місцевого самоврядування
Малинська сільська рада	Тісний контакт із місцевими жителями, простий механізм розгляду звернень громадян, незначна кількість підрозділів. Основним завданням ради є управління місцевими ресурсами, організація соціальних та економічних процесів, а також забезпечення прав та свобод громадян
Туменська сільська рада	Значний обсяг завдань на одного спеціаліста, обмежені фінансові можливості. Незважаючи на високий рівень кваліфікації, система мотивації працівників потребує вдосконалення. Існують труднощі, такі як нерівномірне застосування нормативних актів та недостатній внутрішній контроль, що може створювати ризики для оперативності прийняття рішень та безперебійної роботи органів влади
ЦНАП Клеванської селищної ради	Орієнтованість на швидке надання адміністративних послуг, робота з великою кількістю відвідувачів, що вимагає швидкого прийняття рішень та комунікативних навичок; аналіз великої кількості документів. Основна мета діяльності ЦНАПу – забезпечення якісного, зручного та оперативного отримання послуг населенням. Робота установи ґрунтується на принципах відкритості, прозорості та доступності

*Джерело: розроблено на основі [1–6].

– обмежений доступ до певних управлінських процесів: в Рівненській обласній раді здобувачі не завжди мали змогу долучитися до реальних процесів ухвалення рішень через обмеження доступу до внутрішніх документів та нарад;

– нестача знань у певних сферах: здобувачі зіткнулися з труднощами у сфері розуміння фінансового управління та бюджетування, юридичних аспектах місцевого самоврядування та електронного врядування.

Упродовж практики здобувачі відмітили недосконалості у роботі вищезазначених органів. Зокрема, у Рівненській міській раді та Рівненській обласній раді траплялися періодичні технічні збої у роботі вебсайтів. У Малинській селищній раді студенти зауважили відсутність доступу до мережі «Інтернет» у приміщеннях для відвідувачів, що дещо ускладнює виконання певних запитів. У Туменській селищній раді – відсутність електронної черги для громадян, а у ЦНАПі Клеванської селищної ради – обмежений графік роботи, що може створювати незручності для громадян, які працюють.

Таким чином, практика дала можливість здобувачам не лише ознайомитися з роботою органів місцевого самоврядування, а й набути цінного досвіду, вдосконалити професійні навички та відмітити виклики в роботі цих органів. Також, вона допомогла визначити подальші напрями професійного розвитку. Здобувачі вивчали етичні норми та принципи і дотримувалися правил професійної етики. Особливу увагу було приділено виявленню певних проблем, які з'являлися під час її проходження. Зважаючи на це, важливим аспектом є посилення відповідальності з боку здобувачів до виконання програми практики, засвоєння теоретичних знань та їх застосування у ході ознайомлення з діяльністю установи – бази практики.

1. Рівненська обласна рада. URL: <https://ror.gov.ua/> (дата звернення: 15.04.2025). 2. Виконавчий комітет Рівненської міської ради. URL: <https://rivnerada.gov.ua/portal/view-department/1> (дата звернення: 15.04.2025). 3. Відділ «Центр надання адміністративних послуг» Клеванської селищної ради. URL: <https://klevanska-gromada.gov.ua/viddil-centr-nadannya-administrativnih-poslug-09-52-32-13-05-2024/> (дата звернення: 15.04.2025). 4. Висоцька об'єднана громада. URL: <https://vysocka-gromada.gov.ua/> (дата звернення: 15.04.2025). 5. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/280/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 15.04.2025). 6. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 р. № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text> (дата звернення: 15.04.2025). 7. Антонова С. Є. Методичні вказівки з виробничої практики для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форми навчання. Рівне : НУВГП, 2024. 37 с. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/30936/> (дата звернення: 15.04.2025).